

Tània i els vius
Joan Pons Bover

Premi Ciutat de Palma
Llorenç Villalonga de Novel·la 2019

adis
EDICIONS

l'limona verda

01

TÀNIA

Jo som la que acaba morta.

Potser, si em poguéssiu veure, diríeu que no tenc el parlar ni faig l'aspecte d'haver finit. Però tanmateix, ¿qui és, de tots vosaltres, que ha vist una sola vegada allò que roman més enllà d'un cadàver corrupte, més enllà del seu rostre blau pàl·lid, dels llavis segellats i prims, de les conques dels ulls enfonsades, del cos allargat, fred, i les mans plegades a dins del taüt? ¿Algú sabia posar-li cara a la meva consciència?

Idò això: morta. Des de fa un mes i mig.

Era un cos, i ara som una idea de mi mateixa. Els ossos i la pell han quedat enrere, com un record llunyà. No tenc veu però tenc paraules, i tot allò que podia examinar quan em posava davant d'un mirall ha desaparegut. No és que de viva fos gaire aficionada a contemplar-me; de vegades era en Miquel qui m'havia de recordar que em depilàs la mica de borrisol que em sortia damunt del llavi superior, i el pèl de les aixelles que algunes temporades jo observava créixer amb benevolència. Tampoc és que el meu cos semblàs el de la dona barbuda del circ, no hem d'exagerar, però en general no donava gaire importància a l'aparença física ni la cuidava en excés. Mumare també m'ho retreia sovint, i més d'una vegada

em va advertir que confiava massa en la meua bellesa natural. Ella ho afirmava amb l'expressió seriosa i un pèl preocupada, fitant-me amb els ulls color d'avellana per damunt les ulleres. Supòs que era una estratègia com qualsevol altra, i que concentrava el seu neguit —el que sentia en relació amb mi— en el meu aspecte físic, i d'aquesta manera conjurava la por que li provocaven algunes raons més profundes i greus.

Tanmateix aquí on he anat a parar, després de la mort, tot és diferent. El lloc no és un lloc, i si ho fos s'assemblaria a una sala d'espera, sense portes ni parets ni quadres penjats. Sense ningú. La solitud és una certesa aquí on em trob ara, però no em pesa; la mort és lleugera. El cos s'ha convertit en una part imaginada de mi: el color dels meus cabells, la forma dels meus pits... La pell i la musculatura són, sobretot, un record de quan em podia veure reflectida en el mirall del bany, o en un bassiot d'aigua metàl·lica, o en una fotografia de paper. M'agradaria perfilar la meua antiga orografia amb els dits: tocar-me les galtes, el nas, els pits, el clatell... resseguir el contorn de l'arèola i acaronar suaument els mugrons com ho feia abans, quan prenia el sol tota nua al terrat de Cala Fonoll. També m'agradaria passar-me els palmells de les mans pel ventre, i fregar-me la pell al voltant de la guixa. Tot aquest ritual que no puc consumir em fa recordar que som morta; som una difunta des de l'accident, sí que sona estrany. Passa que no he acabat d'encaixar-ho.

La meua activitat principal després d'haver mort consisteix a intentar reviure les coses que em varem passar —els fets—, i les que continuen succeint, com si fos allà baix, amb

en Miquel a Cala Fonoll, o al lloc on ell hagi partit. Intent aferrar-me en el món on vaig viure fins als vint-i-sis anys. Faig memòria, i em sent com si vos poguéssiu veure.

Cada vegada que passàvem pel cementeri, quan era viva en el món dels vius, pensava que no em torbaria gaire a acabar allà dintre —ho pensava les darreres setmanes, si més no. I hi passava un parell de vegades cada dia, pel cementeri, amb en Miquel conduint el seu Ford Fiesta gris perla de l'any tirurany, per anar de la Vila a la Cala, al nostre piset amb terrat, envoltats de gavines i amb vistes llunyanes al port. A través de les finestres del cotxe, encastada al seient del copilot, contemplava cada dia les creus de l'edifici on estic enterrada. Les comptava sempre, les creus, com fan els supersticiosos o els maniàtics compulsius: una al portal majestuós, per donar la benvinguda als vius i als morts, i una altra a la capella del centre, on s'oficiaven les exèquies. Era preciós, el cementeri, especialment els dies de sol.

Però que ningú no pensi que he quedat allà on em varen enterrar fa tot just un mes i mig, aquell dia assolellat de juny, el cementeri ple d'amics i familiars, tothom vessant inútilment les llàgrimes, amb mon pare desfet i mumare com en un altre món. No. No vaig quedar al cementeri. Gràcies a tots per les flors que em vàreu portar, i que ja s'han marcit. Des del ninxo no en notava l'olor, tot i que estic segura que, amb l'excés de corones amb roses blanques, lliris i verdesca, havia de ser de precís embafosa.

Les corones, els missatges, la gent plorosa i empolainada... Passava molt pel cementeri abans que m'hi

enterrassin, certament, però per sort no m'hi he quedat a morir. No som jo qui ho ha triat: m'adon que gairebé res no es tria, després de la mort. Potser aquesta és la diferència més gran de quan era viva. Ara no puc decidir si vaig aquí o si vaig allà, no tenc una voluntat clara ni una forma d'executar-la. Tot és molt distint: les dimensions, la consciència. I també l'acumulació de records, ja ho he dit. ¿He dit també que em sent com si vos pogués veure? Les coses m'arriben a través d'una espècie de pantalla en forma de cercle, és la meua finestra al món anterior.

Veig en Miquel, per exemple. ¿O tanmateix és que només l'imagín? Vint-i dos anys més gran que jo, en Miquel, que podria ser el meu pare, els cabells amb els rínxols canosos que tant m'agradava descambuixar quan fèiem l'amor. Són els records però també el present, el seu. El teu. I em preocupa. Perquè sé que el vaig deixar en el pitjor lloc on podia abandonar-lo, allà on no s'han de deixar mai les persones que estimes, encara que les odiïs a mort en un moment concret. El vaig llançar a dins el pou de la culpa, i ell s'hi ha instal·lat com un addicte; se la beu en ampolles de litre, la culpa, la xarrupa a tota hora, la cerca quan se li acaba, pels carrers deserts de vida i plens de gent.

Record i em venen al cap els pitjors episodis. La darrera vegada que passàvem pel cementeri en Miquel em renyava molt fort. No tornaràs a fer-ho. Castigava el meu amor amb paraules punyents que escopia de la boca com pedres; podia sentir el seu esclat contra el parabrisa, a punt de trencar-lo mentre conduïa. A mi, la sang em bullia amb

violència i se m'acumulava a les galtes, però estava quieta, aplegant les forces necessàries per desfer-me dels seus brams. Va ser una bogeria, ja ho sé. Aquell darrer dia a dins el cotxe, quan em renyava tan fort, exaltat com s'exalten els homes quan es creuen carregats de raó, quan se senten ofesos. De la boca li sortien esquitxos incontrolats de saliva, tenia la cara rotja, les mans agafades amb ràbia al volant. Crec que hi va pegar un cop de puny i va fer sonar el clàxon sense voler, com un mascle fora de si, abans de jo decidir-me.

Primer em vaig desfer el cinturó, m'oprimia el cor. Potser no vaig calcular bé la velocitat ni vaig saber, de fet, si volia llançar-me a l'asfalt. Per ventura era només un impuls infantil, de voler sortir d'allà dintre, d'aquell cubicle que m'ofegava, i desfer-me de les mans de l'home que no aturava de renyar-me. Així que vaig obrir la porta sense més ni pus, el cotxe circulant, el cementeri a la dreta. El vaig mirar a la cara mentre m'amollava:

Miquel, sempre recordaré la blancor esbatanada dels teus ulls abans de saltar.